

Så trivs äldre i flerbostadshus i Umeå kommun

Innehållsförteckning

Bakgrund och syfte	3
Varför genomförs denna undersökning?	3
Vilka ingår i undersökningen?	3
Metod och kvalitet	3
Fler än var fjärde vill flytta från sin bostad	4
En otillgänglig bostad ökar flyttviljan	4
Bättre tillgänglighet i bostadsrätter jämfört med hyresrätter	5
Trygghetsbostäder och seniorbostäder har hög tillgänglighet	7
Tillgång till hiss är viktigt	7
Tomteboområdet i topp och Västerslätt i botten	9
Utanför bostaden	10
I bostaden	14
Äldre personer i AB Bostadens lägenheter	15
Hälsa och trygghet	16
Var fjärde äldre person som bor ensam känner sig isolerad	19
Öppna svar	20
Sammanfattning	21
Bilaga 1. Tillgänglighetsindex	22
Bilaga 2. karta över flerbostadshusbeståndet i Umeå	23
Bilaga 3. Utanför bostaden, med konfidensintervall	24
Bilaga 4. I bostaden, med konfidensintervall	26

Besök vår hemsida: www.umea.se/statistik

Projektgrupp:

Peter Thuresson, Övergripande planering, statistiker,
tel. 090-16 23 70, peter.thuresson@umea.se
Josefina Rosenlöv, Övergripande planering, statistiker,-
tel. 090-16 12 42, josefina.rosenlov@umea.se
Malin Lagervall, Övergripande planering, planeringschef,
tel. 090-16 14 38, malin.lagervall@umea.se

Referensgrupp:

Daniel Levisson, Övergripande planering
Åsa Jernbom, Äldreomsorg
Nils Enwald, Äldreomsorg
Kicki Bergman, Bostadsanpassning
Britta Nordbrandt Nilsson, Bostadsanpassning
Ann-Margrethe Iseklint, Folkhälsa

Omslagsbild: Josefina Rosenlöv

Bakgrund och syfte

Varför genomförs denna undersökning?

Antalet äldre ökar kraftigt i Sverige. Personer över 80 år beräknas enligt SCB:s prognoser öka med cirka 313 000 eller 62 procent fram till år 2030. Umeå är inte undantaget från denna kraftiga ökning. Fram till år 2028, slutåret i Umeå kommuns senaste befolkningsprognos, förväntas samma åldersgrupp i Umeå öka med 3 171 personer eller 65 procent. Förklaringen är huvudsakligen att det föddes många under 1940–1950 talet som nu alltså börjar komma upp i 80 årsåldern. Ökningen kommer att fortsätta även efter prognosperiodens slutår 2028 men i något långsammare takt. Tillväxttakten av antalet äldre över 80 år kommer att vara som störst mellan åren 2022 och 2028.

Den kraftiga ökningen av äldre ställer krav på att det finns bostäder som är tillgängliga och anpassade för den växande äldregruppens behov.

Umeå kommun har ett bostadsförsörjningsansvar enligt Bostadsförsörjningslagen. Kommunfullmäktige antog ett nytt kommunalt bostadsförsörjningsprogram 2017-05-29 där ett antal åtgärder beslutades. En av dessa åtgärder var att inventera flerbostadshusbeståndet för äldre.

Under hösten 2017 genomfördes en enkätundersökning där ett antal frågor riktades till äldre om hur de upplever tillgängligheten runt omkring och inne i sin bostad. Följande rapport innehåller en analys och sammanställning av resultaten från enkäten. Syftet med rapporten kan sammanfattas med följande:

- Att i enlighet med nationella samt kommunala bostadspolitiska mål följa och få ökad kunskap om levnadsvillkor, boendemiljö och tillgänglighet för äldregruppen.
- Att lägga grund till att jämföra boendemiljön och hur den förändras för äldre personer i flerbostadshusbeståndet. Blir den bättre eller sämre sett över tid?

Vilka ingår i undersökningen?

I åldern 70–84 år bor totalt sett 5 100 personer i flerbostadshus i Umeå kommun. Under hösten 2017 tillfrågades 930 personer av dessa genom ett stratifierat slumpmässigt urval baserat på Umeå kommuns invånarregister. Enkäten hade en hög svarsfrekvens, hela 81 procent deltog. Av samtliga personer i åldrarna 70–84 år bor 42 procent i flerbostadshus.

Metod och kvalitet

Vid urvalsundersökningar uppstår vissa osäkerheter. Dessa kan uppskattas genom att man skapar konfidensintervall. Varje uppskattat värde kan beskrivas som vad personerna som besvarade frågorna i enkäten tycker. För att dra slutsatser om hela populationen (samtliga personer mellan 70 och 84 år boende i flerbostadshus) och inte endast om dem som svarade på enkäten bör dock konfidensintervall skapas. Sådana intervall redovisas i analysen. Dessa betecknar hur tillförlitliga svaren är. Dessa är viktiga att ta hänsyn till för att inte misstolka vissa resultat som kan vara orsakade av slump; om informationen är nedbruten på stadsdelsnivå eller olika åldersgrupper blir intervallen större och viktigare att ta hänsyn till.

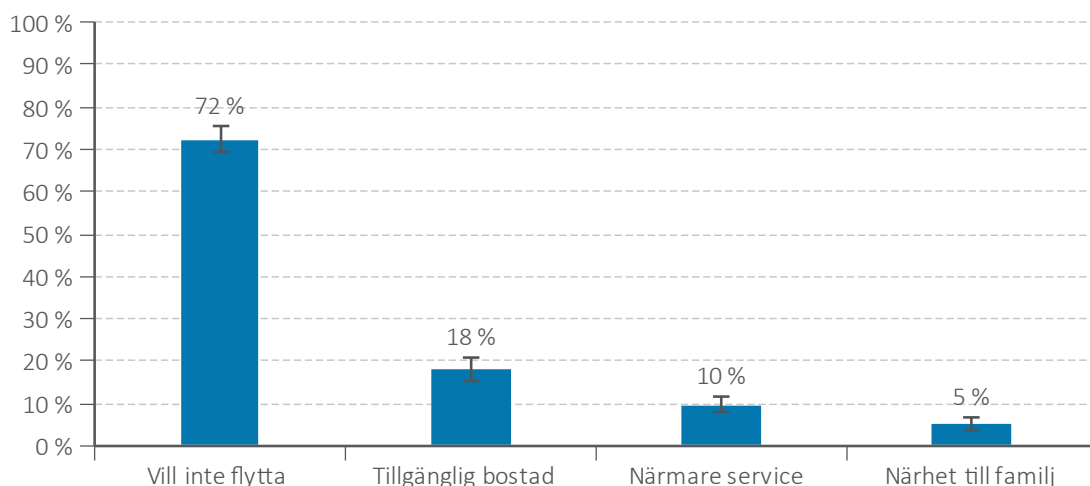
Resultaten i analysen återspeglar hur samtliga 5 100 personer i flerbostadshus upplever tillgängligheten.

Fler än var fjärde vill flytta från sin bostad

I undersökningen uppgav närmare 28 procent av de äldre att de vill flytta från sin nuvarande bostad av något skäl. Det motsvarar närmare 1 500 personer. Det enskilt vanligaste flyttmotivet var att få bo i en mer tillgänglig bostad (18 %). Det handlar då om personer som vill bo i en lägenhet som är bättre anpassad till nuvarande eller framtida funktionsnedsättningar. Det är alltså nästan en femtedel som vill flytta till en bostad där de har lättare att röra sig runt i och utanför bostaden.

Cirka 10 procent vill bo i en bostad som har närmare till service och 5 procent vill bo i en bostad där de har närmare till familj.

Diagram 1: **Flyttmotiv och flyttvilja, observera att respondenterna kunnat fylla i flera svarsalternativ vilket medför att staplarna summerar till över 100 procent.**

En otillgänglig bostad ökar flyttviljan

För att få förståelse för hur tillgängligheten i och omkring bostäderna påverkar flyttviljan jämfördes flyttviljan mot ett Tillgänglighetsindex (TI). Indexet skapades för att få en samlad bild av tillgängligheten och är oberoende av vilka förutsättningar man som boende har. Det påverkas alltså inte av vilken hälsa man har eller om man händelsevis bor på bottenvåningen.

Indexet består bland annat av huruvida det finns hiss i fastigheten, om trappa finns till entrén och ramp saknas. Läs mer om vilka variabler som ingår i indexet i Bilaga 1.

Diagram 2 visar relationen mellan tillgängligheten (horisontell axel) och flyttviljan (vertikal axel). 7 poäng på Tillgänglighetsindex illustrerar mycket god tillgänglighet medan 0 poäng illustrerar mycket dålig tillgänglighet.

Diagram 2: **Flyttvilja mot tillgänglighetsindex. Högre värde på tillgänglighetsindex innebär lägre flyttvilja.**

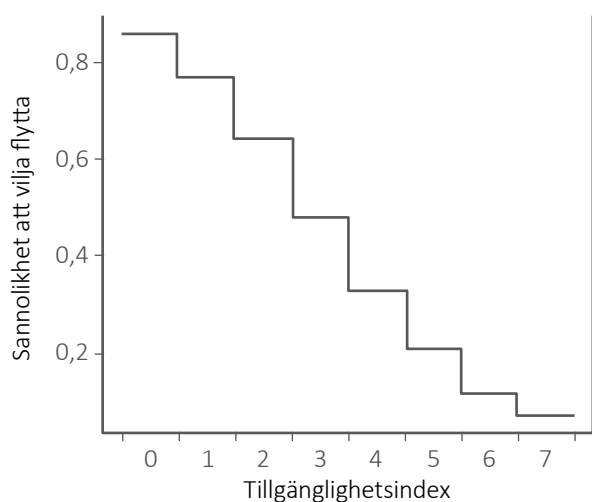
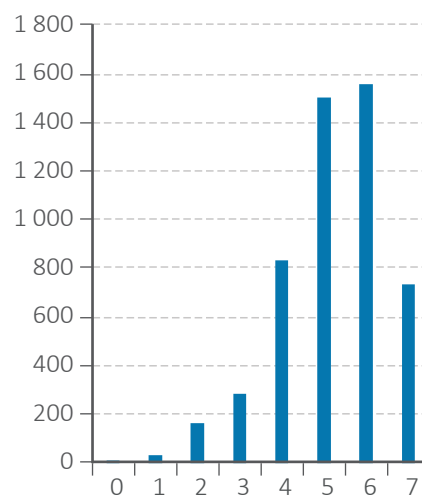

Diagram 3: **Fördelning av tillgängligheten i flerbostadshusbeståndet**

Enligt diagram 2 ser vi att ju högre värde på TI, desto nöjdare är de äldre med sin boendesituation och desto mindre sannolikt är det att de vill flytta. Exempelvis ser vi att personer som uppnår 7 enheter på TI är det endast 7 procent sannolikhet att de vill flytta medan personer som har värde 2 på TI har närmare 65 procent sannolikhet att vilja flytta. De allra flesta bor dock i en bostad som har mellan 2 och 7 på TI och det är vanligare med höga värden än låga värden.

En viktig slutsats av detta är att om man ökar tillgängligheten i bostaden så kan man markant minska flyttviljan hos bostadsinnehavaren.

Den som äger hyreshus eller bostadsrättshus kan få statligt stöd för att bygga till exempel ramp eller hiss i flerbostadshuset¹. Potentiellt sett kan samhället spara mycket pengar genom att öka tillgängligheten i bostäderna så att äldre kan bo kvar i sin bostad en längre tid. Privatpersoner som har en bestående funktionsnedsättning kan söka stöd genom bostadsanpassningsbidrag. Cirka 73 procent av alla ansökningar som har gjorts de senaste tre åren utgörs av personer över 65 år, vilket betyder att det är främst de äldre som har behov av dylika åtgärder.

Bättre tillgänglighet i bostadsrätter jämfört med hyresrätter

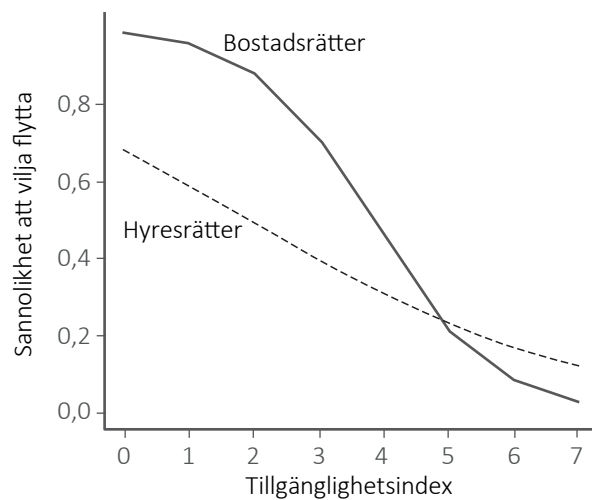
54 procent av de äldre i flerbostadshus bor i en bostadsrätt och 46 procent i en hyresrätt.

Generellt sett gäller att bostadsrättsinnehavare ger högre poäng på tillgängligheten. Det är knappt någon bostadsrättsinnehavare som har 0, 1 eller 2 poäng på TI medan detta oftare förekommer för hyresgäster.

Det går även utifrån resultaten i undersökningen att fastställa att flyttviljan skiljer sig åt mellan hyresgäster och bostadsrättsinnehavare vilket framgår av diagram 4.

¹ <http://www.boverket.se/sv/bidrag--garantier/stod-till-bostader-for-aldre/anpassning-av-gemensamma-utrymmen-i-hyres--eller-bostadsrattshusny-sida/> (2017-12-11)

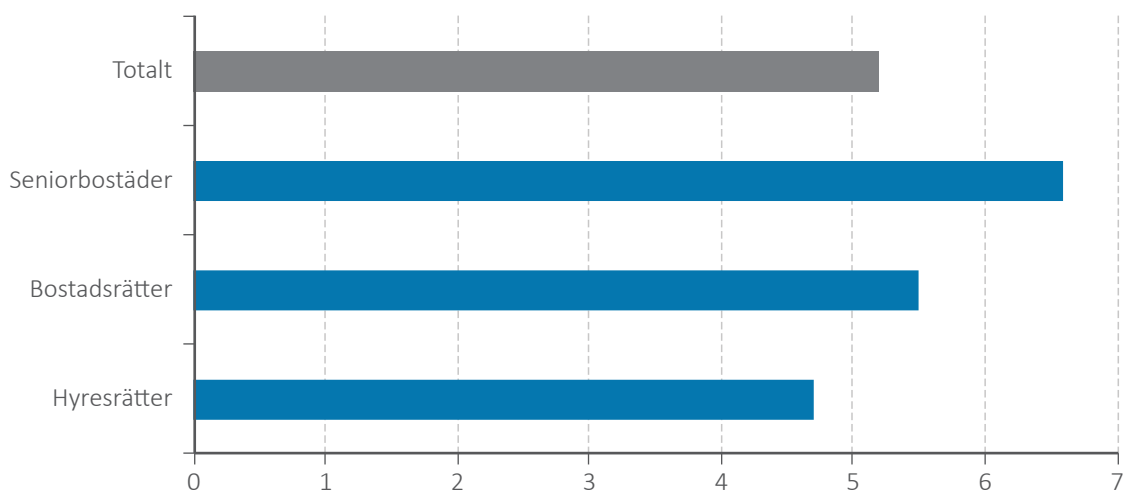
Diagram 4. **Flyttvilja mot tillgänglighetsindex uppdelat på bostadsrätt och hyresrätt**

Vad vi kan se i diagrammet ovan är att vid bra värden på tillgängligheten är flyttviljan marginellt större för hyresgäster (streckad linje). Men bostadsrättsinnehavare (heldragen linje) flyttar dock snabbare då tillgängligheten upplevs dålig. En jämförelse mellan tillgänglighetsindex för olika boendeformer visas i diagram 5.

Resultaten kan tolkas som att eftersom bostadsrättsinnehavare äger sin lägenhet så är de mer rörliga om de upplever lägenheten som dålig i ett tillgänglighetsperspektiv. Då är de mer benägna att sälja den och flytta till en annan bostad.

Diagram 5: **Tillgänglighetsindex per boendeform**

Trygghetsbostäder och seniorbostäder har hög tillgänglighet

Personer som bor i seniorbostäder eller trygghetsbostäder har givit höga resultat på tillgängligheten; medelvärdet på tillgänglighetsindex ligger på 6,6 av 7 möjliga poäng. Detta kan jämföras mot det totala medelvärdet för hyresrätter som är 4,7 och för bostadsrätter 5,5. Det handlar främst om personer som bor på Seniorboenden Backen AB och Seniorboenden Berghem AB.

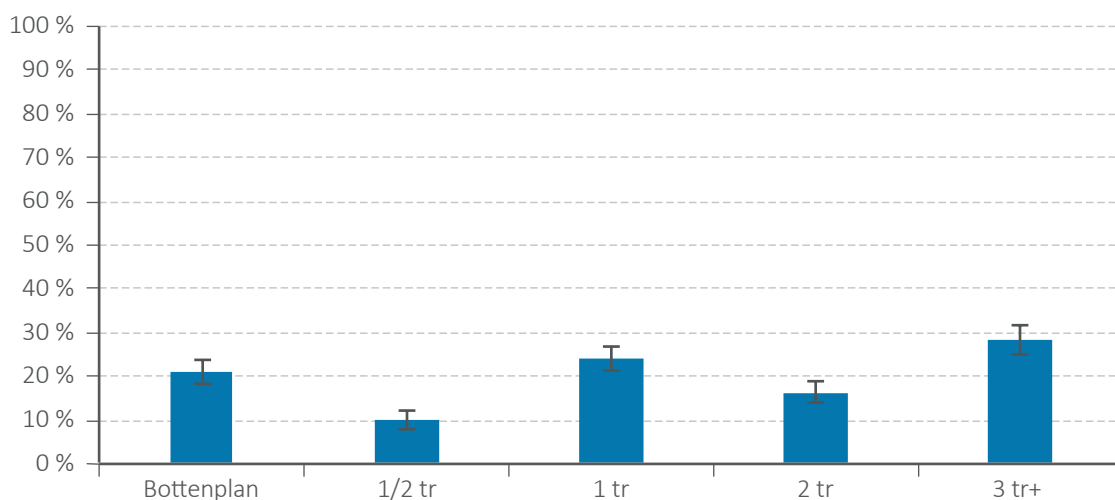
Tillgång till hiss är viktigt

Det är inte enbart relevant huruvida de äldres bostäder är tillgängliga utan hur bostäderna matchas med de äldres förutsättningar. Det kan vara så att en fastighet saknar hiss men att den äldre bor på bottenvåningen. Då kan visserligen fastigheten bedömas som delvis otillgänglig men utgör ändå inget hinder för den enskilde. Däremot blir det extra problematiskt om den äldre bor 3 trappor upp och hiss saknas. Av detta skäl skapades ett matchningsindex för att ta hänsyn till våningsbelägenhet. Det blev tydligt att våningsbelägenhet har stor betydelse för flyttviljan om hiss saknas men det väger inte så tungt om den äldre bor på bottenvåningen.

Cirka 20 procent av de äldre bor på bottenplan. Drygt en tredjedel bor en trappa upp. 44 procent bor på andra eller tredje våningsplan eller ännu högre upp.

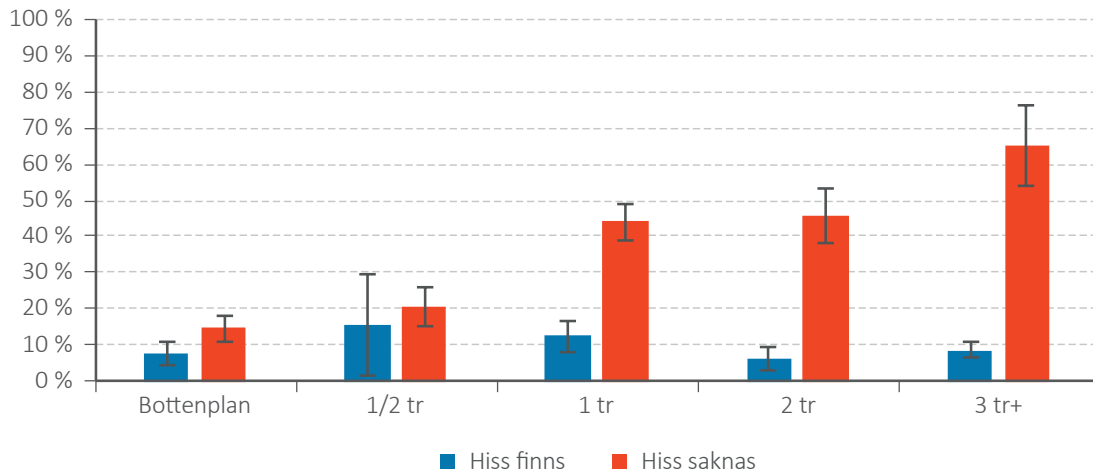
Ett trygghetsboende är ett boende som finns på den ordinarie bostadsmarknaden och riktar sig till äldre personer som är för friska för att bo på ett äldreboende. I trygghetsboenden ingår inte mat, service och sjukvård som i äldreboenden. Bostäderna ska dock vara funktionella och det ska finnas gemensamma samvaroytor för måltider och annan sysselsättning.

Diagram 6: **Diagrammet visar vilken våning de äldre bor på**

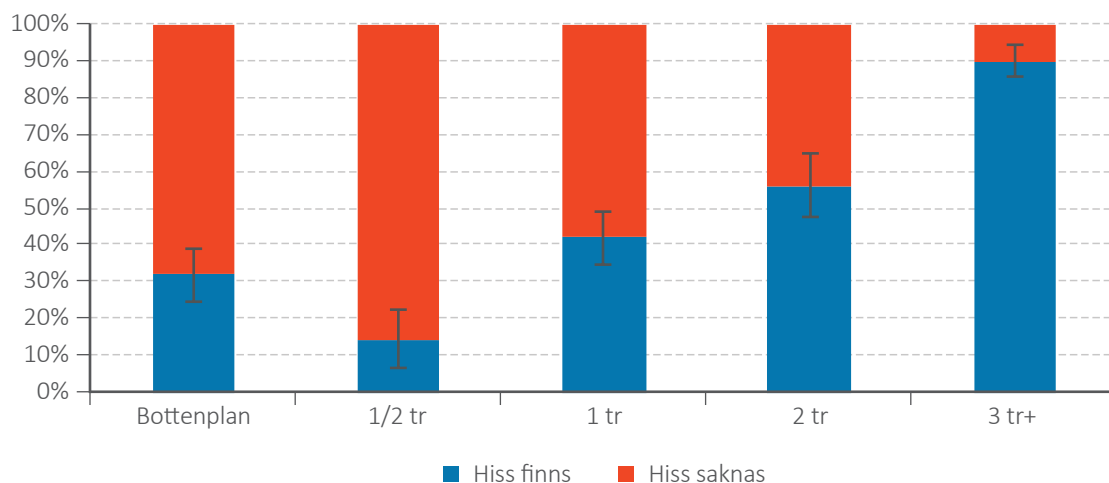
I diagram 7 nedan är det tydligt att flyttviljan ökar markant beroende på vilken våning man bor givet att man saknar hiss. Saknas hiss i en fastighet ökar sannolikheten att vilja flytta proportionellt mot lägenhetens våningsplan. Däremot ökar inte flyttviljan om man bor någon våning upp och har tillgång till hiss. En rekommendation till fastighetsägare är därmed att då vakanta lägenheter uppstår i flerbostadshusens bottenplan erbjuda äldre personer dessa förutsatt att hiss saknas.

Diagram 7: **Diagrammet visar flyttviljan utifrån våningsbelägenhet och huruvida tillgång till hiss finns**

Omkring 50 procent har tillgång till hiss av samtliga svarande. Det skiljer sig något åt beroende på vilken våning man bor på vilket illustreras nedan. Lyckligtvis har de allra flesta tillgång till hiss som bor tre trappor upp. Tillgången är däremot betydligt sämre för många som bor på våning 1 eller 2. Totalt sett handlar det om cirka 1 200 personer som bor på våning 1, 2 eller 3 som saknar hiss. Sammanlagt uppger 500 personer eller tio procent av de äldre att de har svårigheter att gå i en trapp.

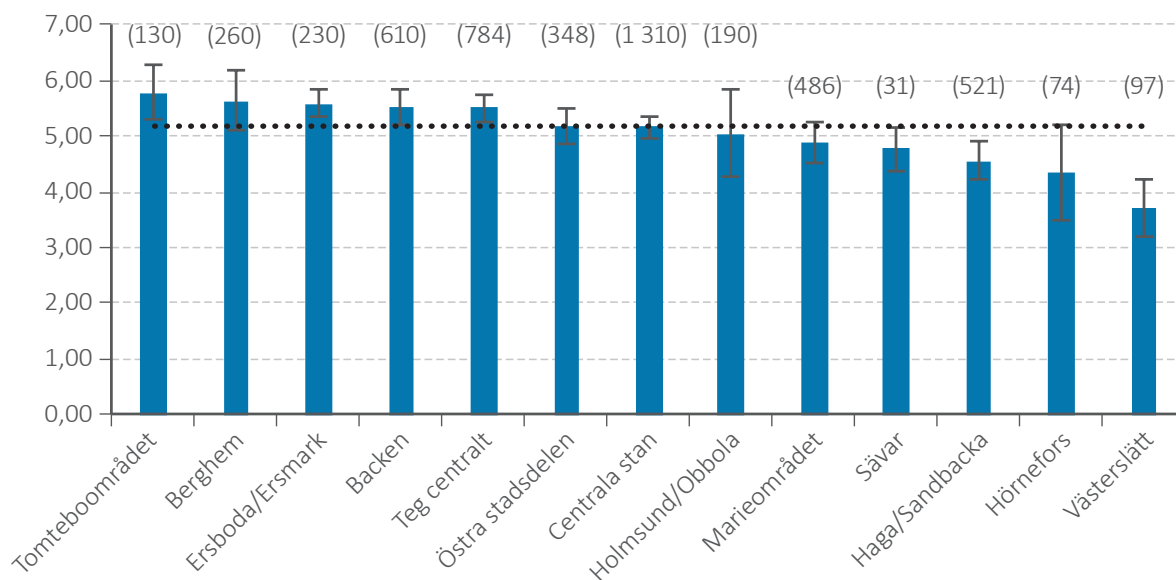
Diagram 8: **Hisstillgång för äldre beroende på lägenhetens våningsplan. Konfidensintervallet avser huruvida det finns hiss eller inte.**

Tomteboområdet i topp och Västerslätt i botten

Det kan konstateras i denna undersökning, liksom det gjordes i den totalinventering från 2011 av flerbostadshusbeståndet², att det finns skillnader mellan olika stadsdelar avseende tillgängligheten. Sämst till, sett till andelar otillgängliga bostäder, ligger Västerslätt och bäst till ligger Tomteboområdet vilket är resultat som stämmer överens med den äldre inventeringen från 2011.

Diagram 9: **Tillgänglighetsindex per stadsdel. Observera att några stadsdelar inte finns med då analysen bygger på en urvalsundersökning där områden som har få flerbostadshuslägenheter har uteblivit. Antal äldre personer i flerbostadshus anges inom parentes.**

Tillgänglighet infördes som krav på byggnadsutformning 1975. Därmed varierar tillgängligheten i den befintliga bebyggelsen beroende på byggåret. Med kunskap om byggnadens byggår och eventuella senare renoveringar går det därmed att få en relativt god uppfattning om tillgängligheten i flerbostadshus³.

Ordningen mellan stadsdelarna i diagram 9 samvarierar mycket väl med medelåldern för byggnadsåren på flerbostadshusen i respektive stadsdel. Marieområdet är den stadsdel som avviker från det mönstret vilket förklaras av slumpmässig variation.

² Bostadsförsörjning för den växande äldregruppens behov, Umeå kommun 2011

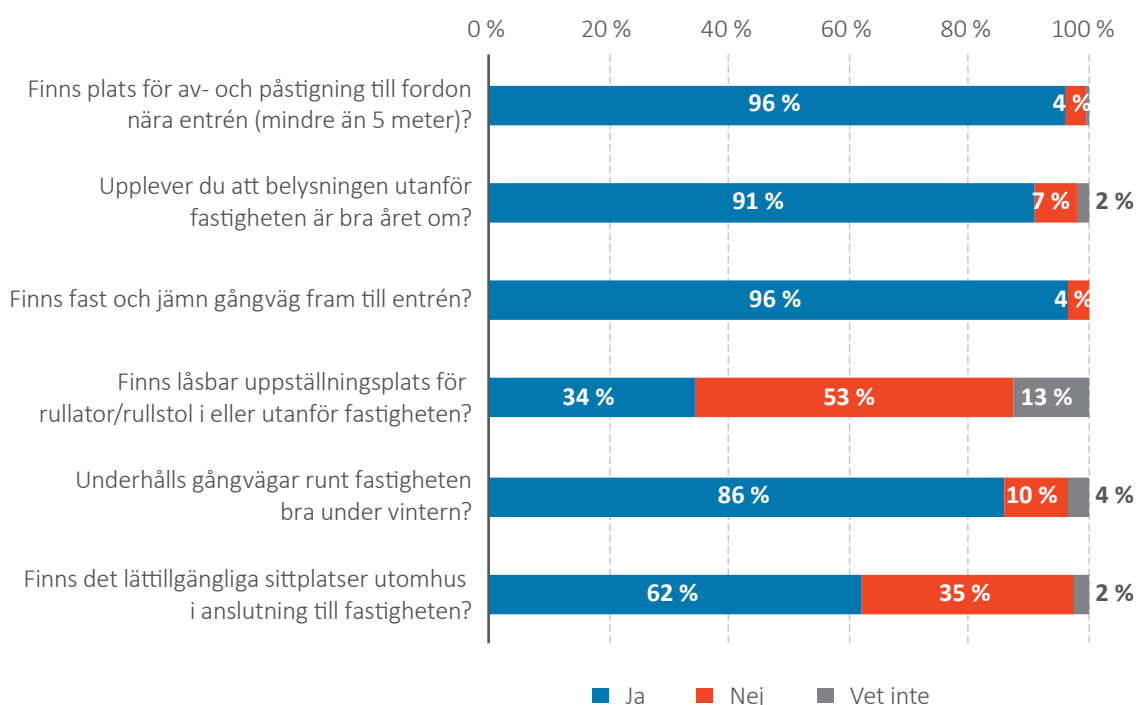
³ Boverkets utredning BETSI visar på att drygt hälften av existerande bebyggelse i Sverige är att beteckna som otillgänglig.

Utanför bostaden

Det kan finnas många faktorer utanför bostaden som gör det enklare eller svårare att ta sig in i bostaden. I detta avsnitt behandlas de främsta anledningarna till att miljön utanför bostaden känns tillgänglig eller inte.

De allra flesta anger att det finns plats för av- och påstigning nära entrén. Detta är viktigt för att vägen till och från av- och påstigning inte ska vara för lång för de äldre att gå. De allra flesta säger även att belysningen runt fastigheten är bra och att gångvägen fram till entrén är fast och jämn. Detta tyder på att vägen utomhus till och från deras bostad är väl anpassad och hindersfri. Nästan nio av tio anser även att gångvägar runt bostaden underhålls bra under vintern. Detta är en fråga som nämnts mycket i kritiska ordalag i de öppna kommentarerna i enkäten, men flertalet verkar ändå vara nöjda med hur underhållningen sköts i nuläget. Ungefär en tredjedel av de äldre mellan 70–84 år har läsbar uppställningsplats för rullator eller rullstol.

Diagram 10: Tillgänglighet utanför flerbostadshuset

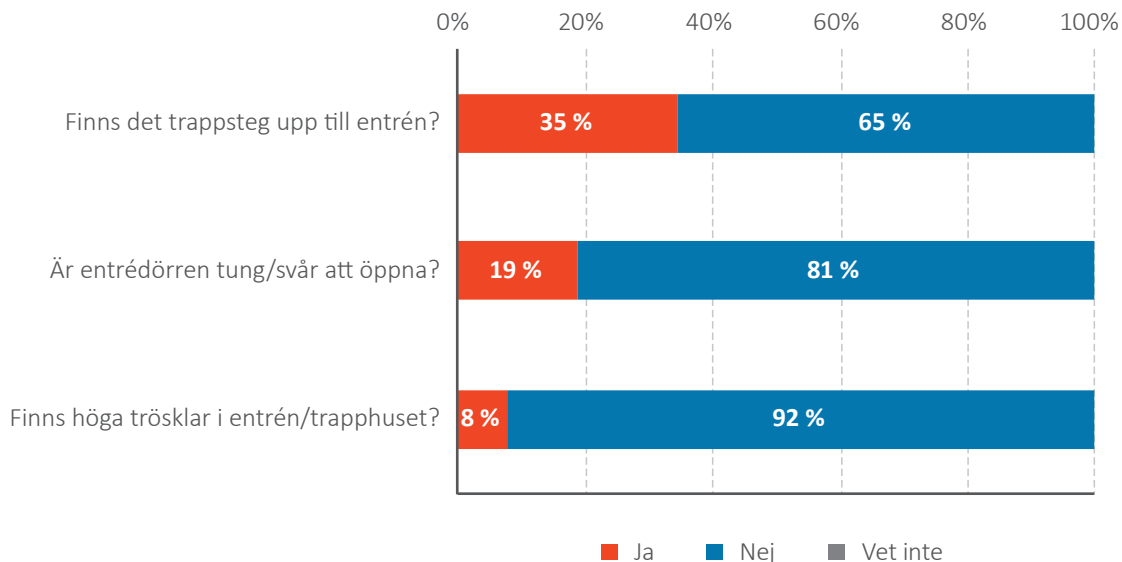
En tredjedel eller 1 700 personer uppger att de har trappsteg till entrén. Under en stickprovsundersökning av flerbostadshus med låga respektive höga resultat på tillgänglighetsindexet framkom att många flerbostadshus kan ha en nivåskillnad på ca 10–15 cm från marknivå till entréplattans nivå. Detta kan se ut på följande sätt:

Entré med nivåskillnad mellan marknivå och entréplatta och entré utan nivåskillnad.

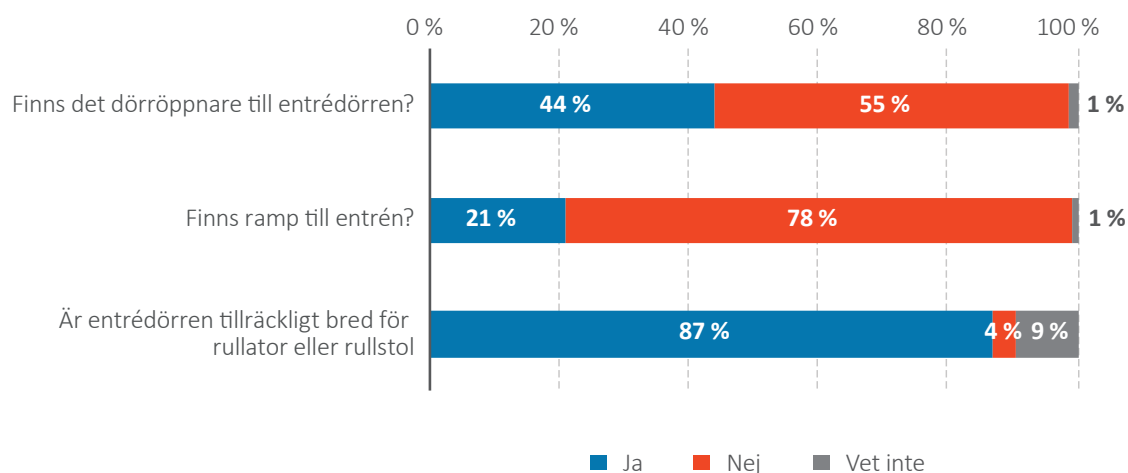
Ungefär en femtedel tycker att entrédörren är tung eller svår att öppna. Endast var tolfte person har höga trösklar i entrén eller trapphuset.

Diagram 11: **Entréns tillgänglighet**

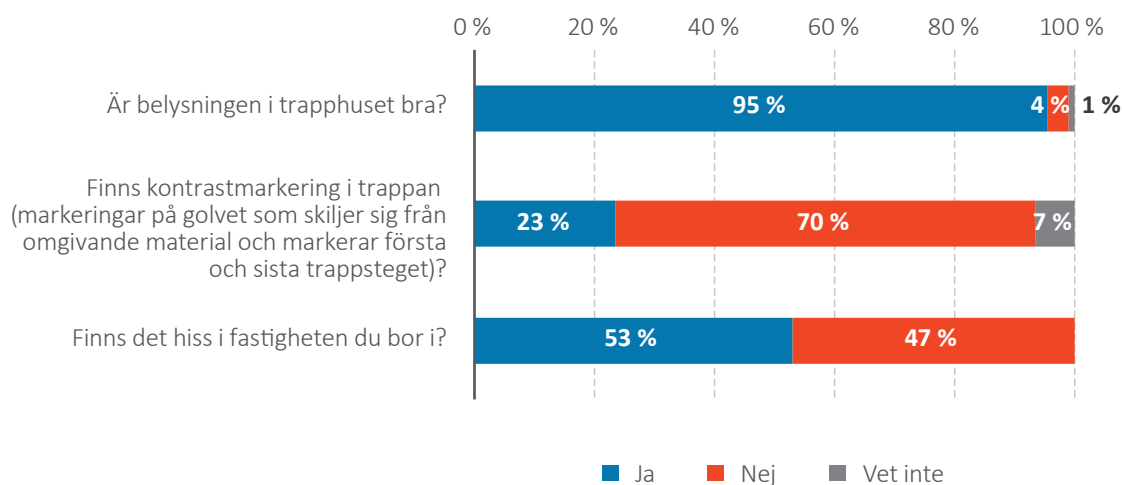
Mindre än hälften, 2 240 personer, har dörröppnare till entrédörren. Av de som tidigare angett att de tyckte att entrédörren var tung eller svår att öppna är det endast en fjärdedel som har dörröppnare. Det är dubbelt så vanligt att kvinnor tycker att entrédörren är tung jämfört med männen. Av den tredjedel som har trappsteg upp till entrén är det en tredjedel av dem som också har ramp. Totalt räknat har var femte person ramp till entrén. De flesta, nästan 90 procent, uppger att entrédörren är tillräckligt bred för rullator eller rullstol.

Diagram 12: Entréns tillgänglighet, fortsättning

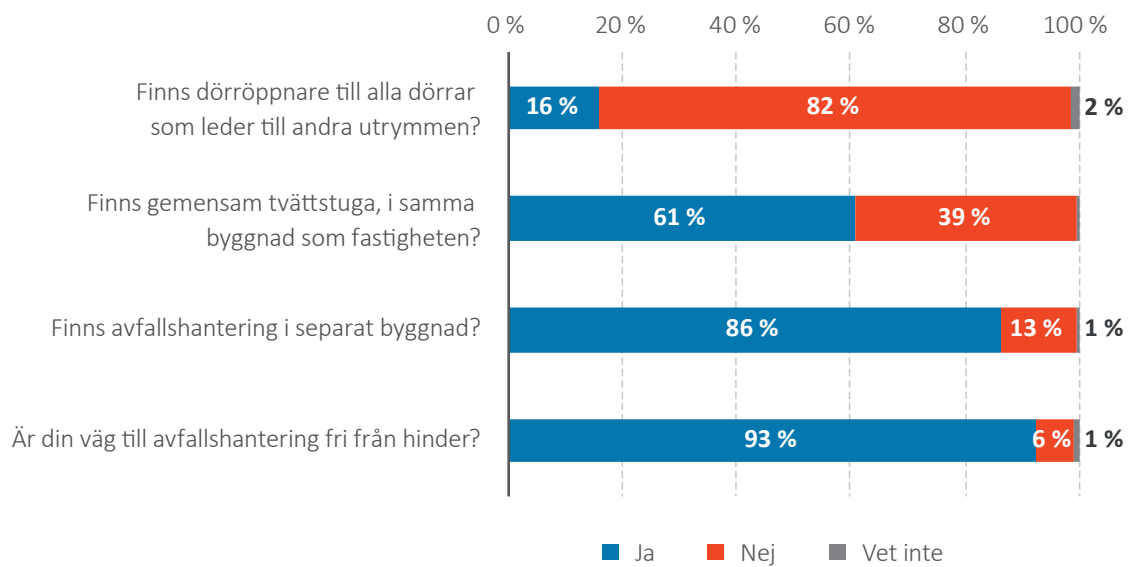
Gällande belysning verkar de flesta vara nöjda. Kontrastmarkeringar i trappan är dock ovanligare, ungefär en fjärdedel har detta. Kontrastmarkeringar kan vara kontrasterande prickar som markerar första och sista trappsteget, eller att trappstegen och de plana ytorna skiljer sig åt i färg. Dessa är viktiga för att personer med synnedsättning ska uppfatta var trappan börjar och slutar. Fyra procent av de äldre uppger att deras synförmåga är så pass nedsatt att de har svårt att läsa en dagstidning med glasögon/linser. Strax över hälften har hiss.

Diagram 13: Tillgänglighet i trapphuset

Som tidigare nämndes har knappt hälften dörröppnare till entrédörren. Till andra utrymmen är det dock endast 17 procent som har dörröppnare. Tre av fem har gemensam tvättstuga i byggnaden de bor i. De övriga kan ha tvättstuga i en annan byggnad eller så kan de ha tvättmöjligheter i den egna lägenheten. Hos nästan 9 av 10 är avfallshanteringen i en separat byggnad och de flesta av dessa uppger en hinderfri väg till avfallshanteringen. 6 procent upplever någon typ av hinder när de ska kasta avfall. De som har avfallshantering i en separat byggnad verkar ha en mer bekymmersfri väg till avfallshantering då endast 5 procent har hinder på vägen jämfört med de som har den i samma byggnad; bland dessa är det 11 procent som har något sorts hinder på vägen.

Diagram 14: Tillgänglighet till andra utrymmen

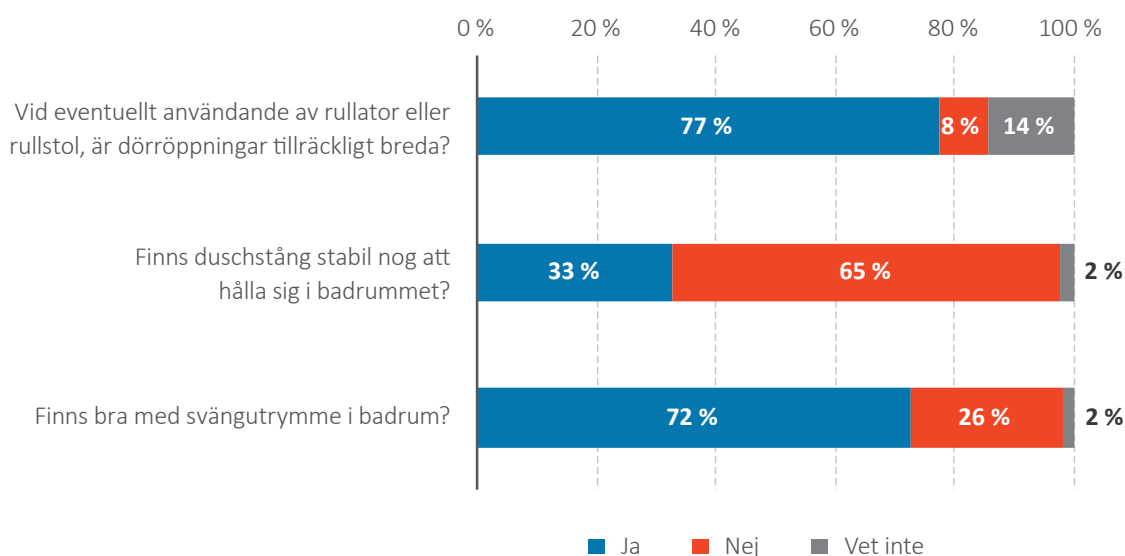

I bostaden

Inne i bostaden är det främst saker som trånga utrymmen, höga trösklar eller för hög/låg lägenhetsinredning som gör bostaden otillgänglig. I detta avsnitt har därför frågor som täcker in de viktigaste punkterna i bostaden ställts till respondenterna.

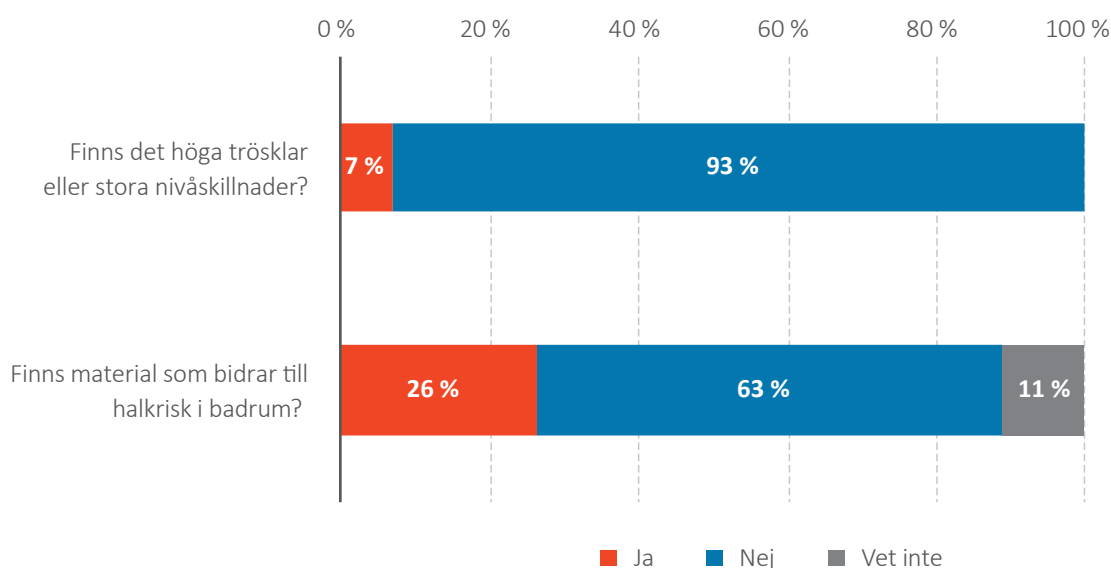
Ungefär tre fjärdedelar uppger att dörröppningar i lägenheten är tillräckligt breda medan nästan en tiondel av alla uppger att de inte är tillräckligt breda. I badrummet är det en tredjedel som har en duschstång/stödhandtag som är stabila nog att hålla sig i. Nästan tre fjärdedelar har bra med svängutrymme i badrummet.

Diagram 15: Tillgänglighet i bostaden

Väldigt få äldre, ungefär var femtonde, har höga trösklar eller stora nivåskillnader i bostaden. Det är dock fler äldre som anser att de har material som bidrar till halkrisk i badrum, ungefär en fjärdedel.

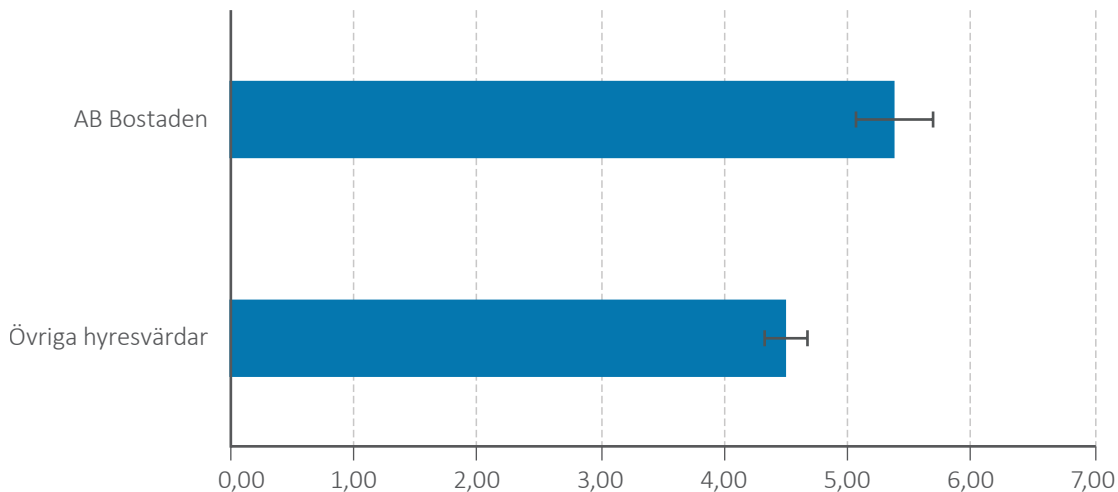
Diagram 16: Tillgänglighet i bostaden, fortsättning

Äldre personer i AB Bostadens lägenheter

Cirka 10 procent eller 500 individer i åldern 70–84 år bor i AB Bostadens lägenheter. Generellt sett upplever äldre personer att tillgängligheten är bättre i dessa lägenheter i jämförelse mot övriga hyresvärdar.

Diagram 17: **Tillgänglighetsindex, jämförelse mellan AB Bostaden och andra fastighetsägare för hyresrätter**

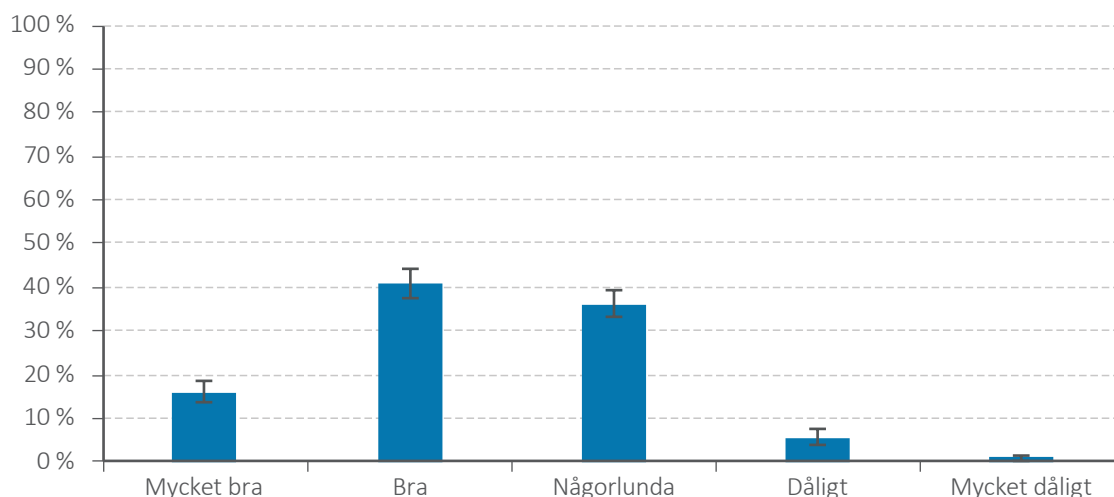
Det är till exempel vanligare med hiss och mindre vanligt att det förekommer höga trösklar till entréer. Cirka 2/3 av äldre personer i AB Bostadens lägenheter har hiss. Det kan jämföras mot 1/4 i övriga hyresrätter som inte tillhör allmännyttan. AB Bostadens lägenheter är dock byggda något senare vilket delvis förklarar utfallet.

Hälsa och trygghet

I följande avsnitt redovisas uppgifter om de äldres hälsa och förutsättningar.

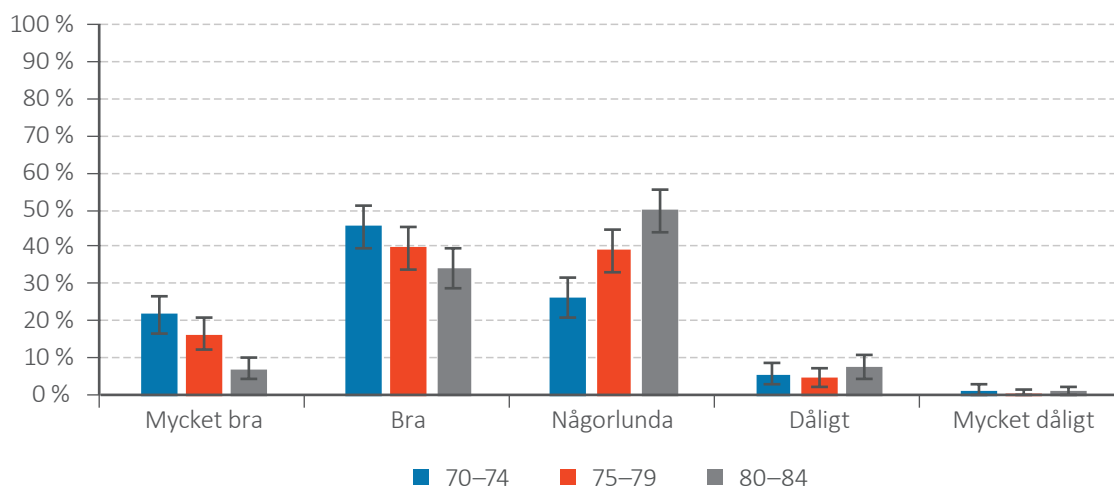
57 procent av de äldre mår mycket bra eller bra vilket motsvarar 2 900 personer. 36 procent eller drygt 1 800 personer uppger att de mår någorlunda. Sju procent eller strax över 350 personer mår dåligt eller mycket dåligt. Dessa andelar ligger i nivå med nationella resultat⁴. Det går inte att urskilja några signifikanta skillnader i de äldres självskattade hälsa mellan könen.

Diagram 18: Äldres allmänna hälsa

Cirka en tredjedel, eller 1 630 personer, uppger att de har en långvarig sjukdom. Ungefär 200 personer kan inte utan svårighet urskilja text i en vanlig dagstidning och drygt 700 personer har svårt att höra vad som sägs i samtal mellan flera personer. Omkring 200 personer behöver hjälp för att förflytta sig.

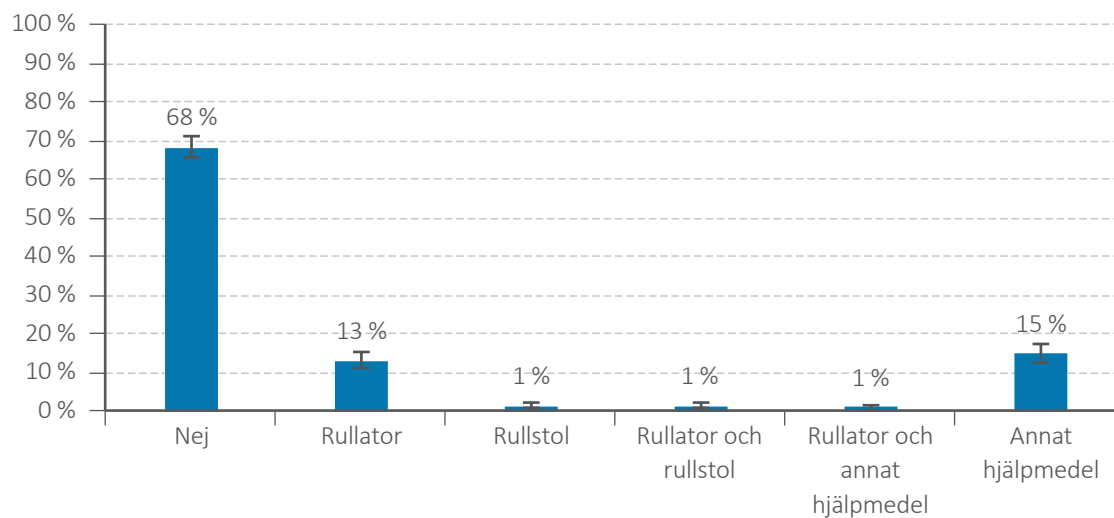
Diagram 19: Allmän hälsa per åldersgrupp

4 Se Folkhälsomyndighetens databas: "Folkhälsodata".

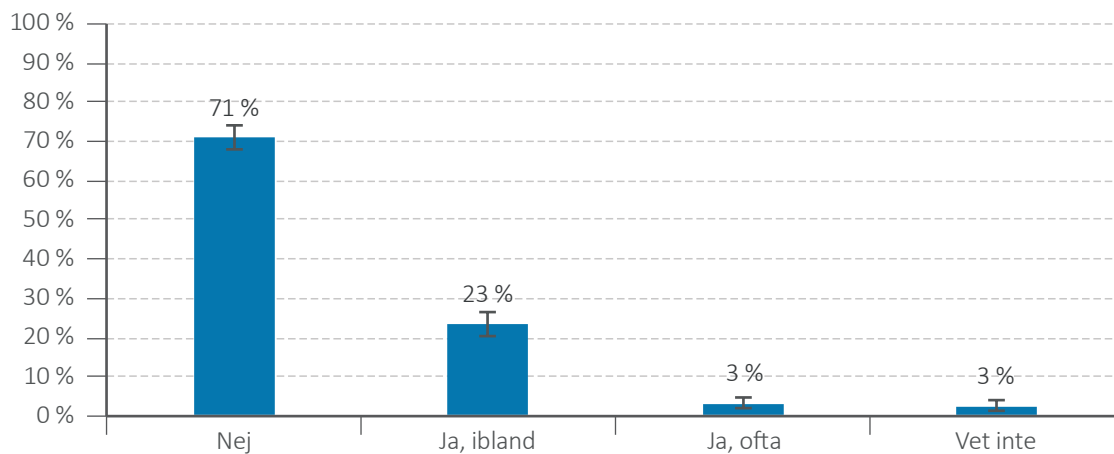
Det är tydligt att risken för sämre hälsa ökar vid högre ålder. 67 procent mår bra eller mycket bra i åldern 70–74 år medan 41 procent mår bra eller mycket bra i åldern 80–84 år.

Diagram 20: **Hjälpmedel.** Diagrammen visar i vilken utsträckning olika hjälpmedel används av äldregruppen.

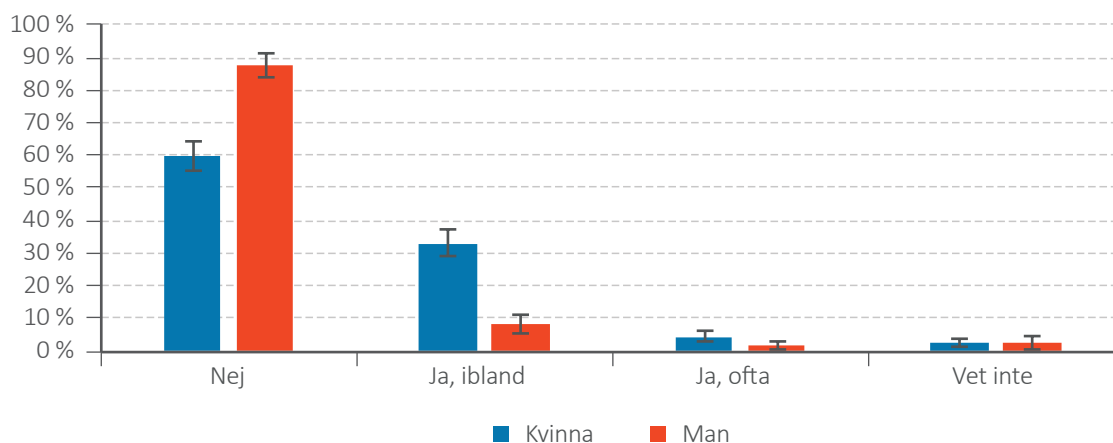
Det är 68 procent som inte alls använder något hjälpmedel vid förflyttning. Omkring 15 procent eller 760 personer använder rullator.

Diagram 21: **Rädsla för överfall utomhus**

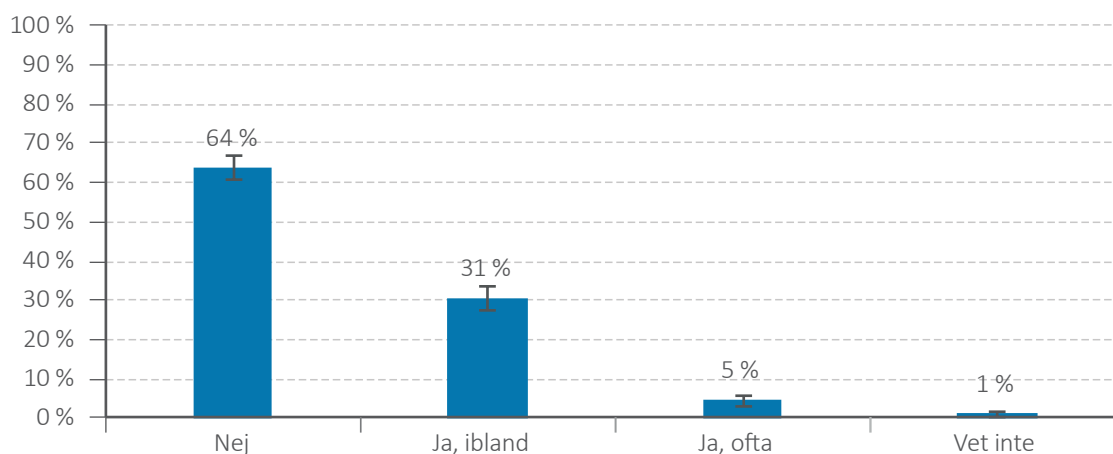
Omkring en fjärdedel eller 1 300 äldre som bor i flerbostadshus avstår ibland eller ofta från att gå ut ensam på grund av rädsla för överfall. Tre procent eller 150 personer avstår ofta från att gå ut ensam. Andelarna som avstår från att gå ut ensamma på grund av rädsla ligger på samma nivå som för riket.

Diagram 22: Rädsla för överfall efter kön

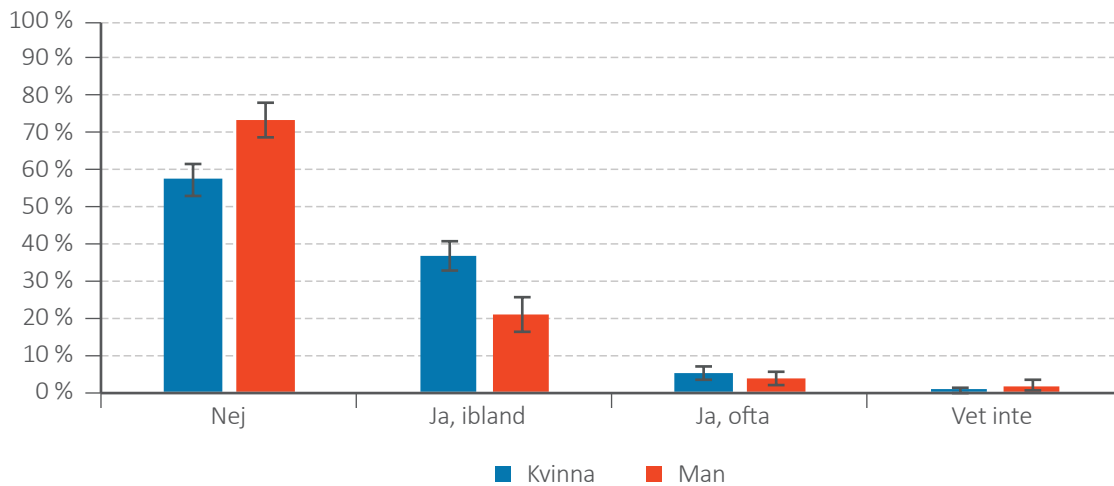
Det är vanligare att äldre kvinnor stannar hemma på grund av rädsla för att bli överfallen jämfört mot männen.

Diagram 23: Rädsla för fallolyckor

Cirka 1 800 personer eller över en tredjedel avstår ibland eller ofta från att gå ut på grund av rädsla för fallolyckor. Drygt 250 personer avstår ofta från att gå ut. De som är rädda för fallolyckor uppger oftare att de är missnöjda med väghållningen under vintern.

Diagram 24: Rädsla för fallolyckor efter kön

Det är vanligare att kvinnor avstår från att gå ut på grund av rädsla för fallolyckor jämfört mot männen.

Var fjärde äldre person som bor ensam känner sig isolerad

Av alla äldre i flerbostadshus känner 2 procent sig ofta isolerade i sina lägenheter vilket motsvarar drygt 100 personer. Närmare 15 procent eller 765 personer känner sig isolerade ibland.

Lite drygt 46 procent av samtliga personer bor ensamma och 53 procent bor tillsammans med någon. Av de som bor ensamma i hushållet upplever drygt var fjärde, eller 630 personer, sig isolerade ibland eller ofta. Det är tre gånger så vanligt i jämförelse med om man bor tillsammans med någon.

Öppna svar

I enkäten hade även en öppen fråga inkluderats där de svarande hade chans att uttrycka sig fritt om de tyckte att någon väsentlig fråga hade förbigåtts. Svaren kan delas upp i ett antal olika teman där de största var badrum, halkrisk/snöröjning, service, kollektivtrafik, byggande av seniorboenden, tillgänglighet i entré och hälsa.

De som nämnde badrummet i sitt öppna svar kommenterade ofta att belysningen var dålig, att de ville ta bort badkaret eller att det var gammalt, att de ville ha golv med mindre halkrisk eller så ville de bara meddela att de inte hade gemensam tvättstuga utan alla lägenheter hade egen tvättmaskin och torktumlare.

När halkrisk eller snöröjning nämndes var det ofta kommentarer om att trottoarer var lutande, att de var oplogade under vintern eller halkiga. Det kommenterades även om vägar som var oplogade och att de ville ha en högre grad av halkbekämpning.

Vissa nämnde service i sin kommentar och då var det ofta att de ville bo närmare mataffär, vårdcentral eller restaurang.

Kollektivtrafiken nämndes relativt ofta. Det som då påtalades var en önskan om ett busskort som antingen var gratis för äldre, var billigare mellan kl. 10–15 varje dag, månadskort för en billigare peng eller gratis Ultra-resor för de äldre. De som inte önskade ett nytt sorts busskort skrev istället om att vissa busshållplatser som de brukade åka från hade tagits bort, att de som behöver ha med sin rullator på bussen ibland kan få vänta några bussar för att kunna få plats med den, att de vill ha bussar utan trappsteg in, stoppknappar vid alla platser. Det fanns även önskan om att en buss skulle gå till Dragonens hälsocentral.

Nästa tema i de öppna svaren var att många önskade att fler seniorboenden skulle byggas. De önskade även att dessa skulle byggas nära busshållplats och affär. Det nämndes även en önskan om att fler boenden för demenssjuka och handikappade skulle byggas.

En del önskade även dörröppnare. I övrigt rörde många kommentarer respondentens hälsotillstånd, både där hälsotillståndet var särskilt bra men även särskilt dåligt.

Sammanfattning

Här nämns några men inte alla slutsatser som drogs i rapporten:

- 18 procent av äldre i åldern 70–84 år vill flytta till en mer tillgänglig bostad.
- Genom att göra förändringar i fastighetsbeståndet kan fastighetsägarna minska flyttviljan hos de äldre; totalt sett handlar det om uppemot 900 personer.
- Det som påverkar flyttviljan mest är om det saknas hiss i flerbostadshuset givet att man bor en eller flera våningar upp. En rekommendation som kan ges till fastighetsägare är att erbjuda äldre personer lägenhet i flerbostadshusets bottenplan om hiss saknas i fastigheten och om vakanta lägenheter uppstår.
- Äldre som bor i hyresrätter har sämre tillgänglighet än personer boende i bostadsrätter.
- Viljan att flytta ökar snabbare för bostadsrättsinnehavare än hyresgäster vid ökad otillgänglighet.
- Tillgängligheten samvarierar väl med byggnadsåret. Äldre bostäder är alltså generellt sett mer otillgängliga.
- Resultaten i undersökningen samstämmer med inventeringen som genomfördes 2011. Tomteboområdet har bäst tillgänglighet och Västerslätt sämst tillgänglighet.
- Tillgängligheten är bättre i AB Bostadens fastigheter i jämförelse med andra hyreshus.

Bilaga 1. Tillgänglighetsindex

Följande variabler ingår i tillgänglighetsindex och kodas enligt {...}

- H: Hiss {0,1}; hiss saknas = 1; annars 0
- B: Belysning trappuppgång; {0,1}; dålig belysning = 1; annars 0
- K: kontrastmarkering trappuppgång; {0,1}; ingen kontrastmarkering = 1; annars 0
- G: höga trösklar entré; {0,1}; hög tröskel = 1; om inte hög = 0
- T: Tung entrédörr {0,1}; om dörren är tung = 1; annars 0.
- D: Dörröpnare till entré {0,1}; om dörröpnare saknas = 1; annars 0.
- P: trapp entré {0,1}; trapp finns = 1; annars 0.
- R: ramp till entré; {0,1}; ramp saknas = 1; annars 0.
- S: Nivåskillnader i lägenhet {0,1}; höga nivåskillnader = 1; annars 0

Formel för Tillgänglighetsindex

$$7 - (H + P * R + T * D + G + B + K + S)$$

Ger maxvärdet 7 och minsta värdet 0 där 7 är bästa möjliga tillgänglighet.

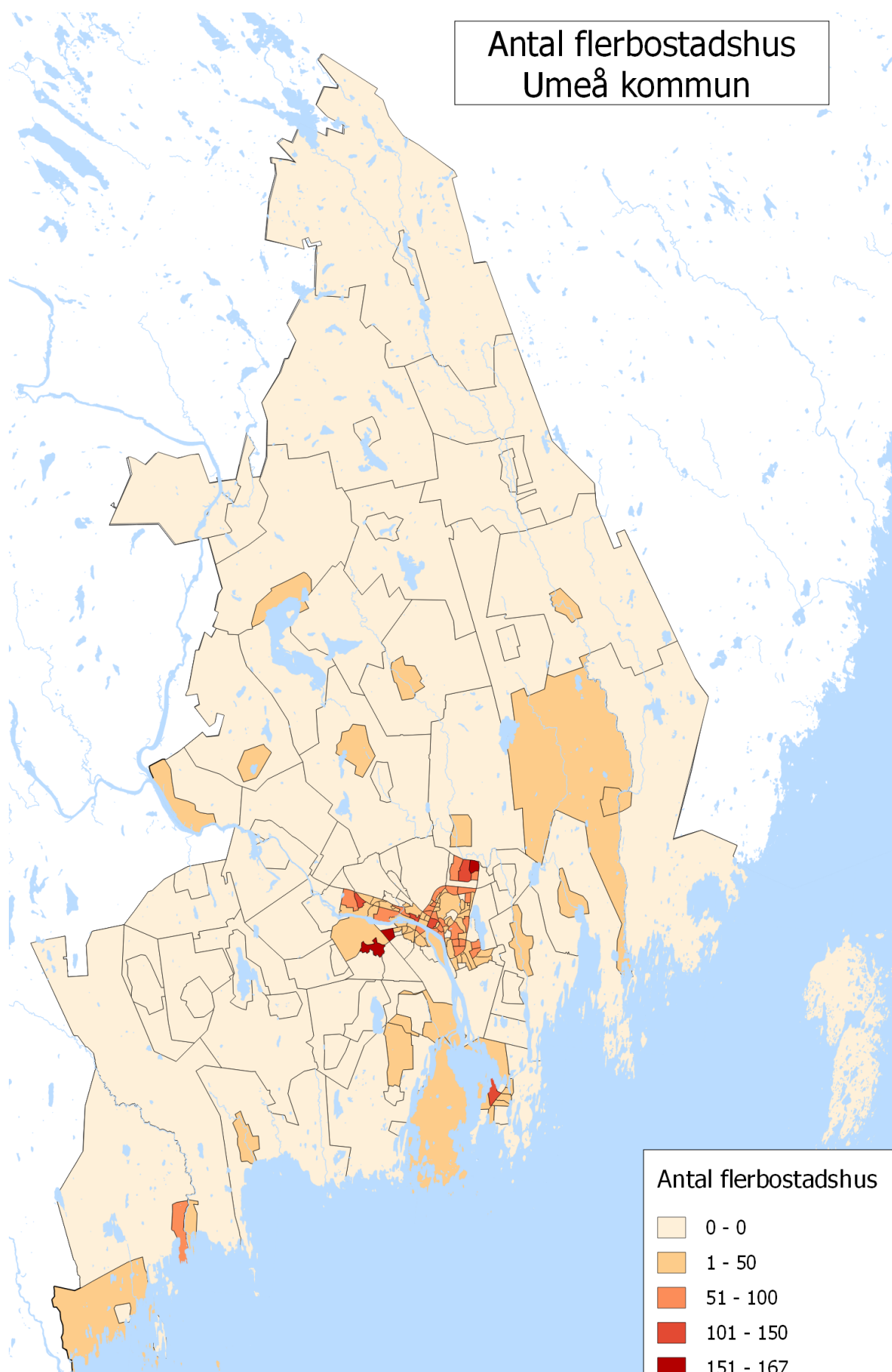
Formel för Matchningsindex

Samma variabler ingår i Matchningsindex som i Tillgänglighetsindex men även våningsbelägenheten. Våningsbelägenheten kodas enligt följande: bottenvåning har värde 0, våning 1 har värde 1, våning 2 har värde 2 och våning 3 eller högre har värde 3.

$$9 - (H * \text{Våningsbelägenhet} + P * R + T * D + G + B + K + S)$$

Ger maxvärdet 9 och minsta värdet 0.

Bilaga 2. Karta över flerbostadshusbeståndet i Umeå

Bilaga 3. Utanför bostaden, med konfidensintervall

Diagram B3-1: Tillgänglighet utanför flerbostadshuset

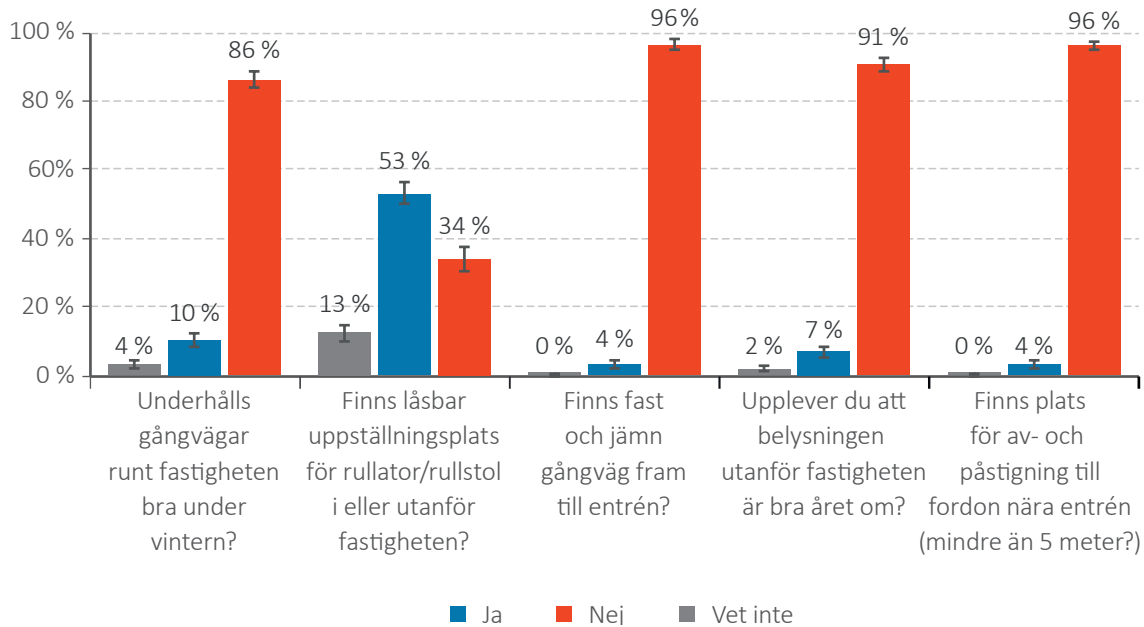

Diagram B3-2: Entréns tillgänglighet

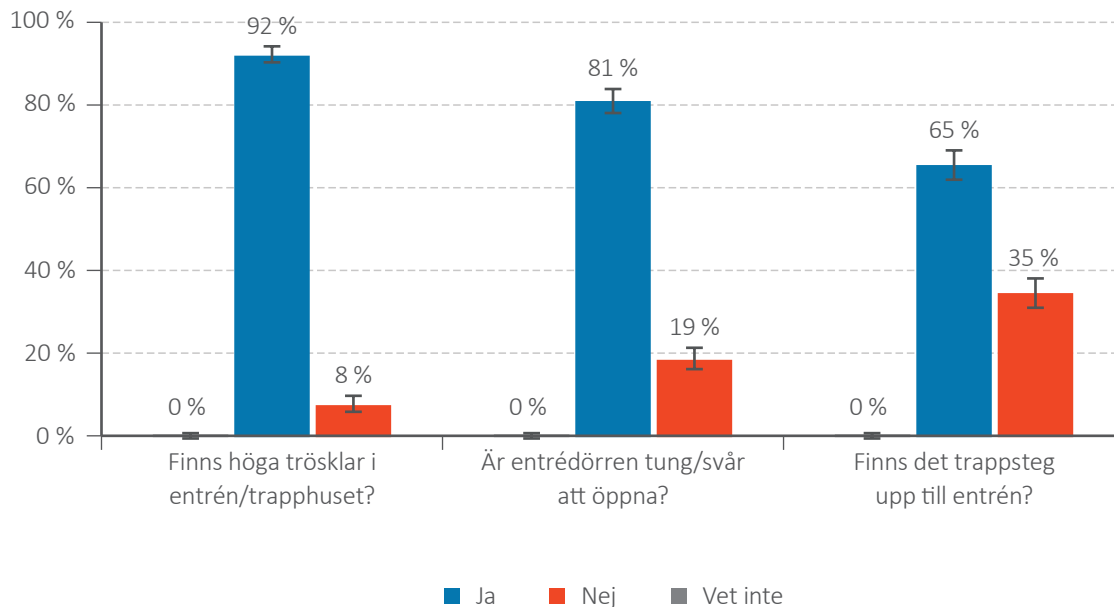

Diagram B3-3: Entréns tillgänglighet forts.

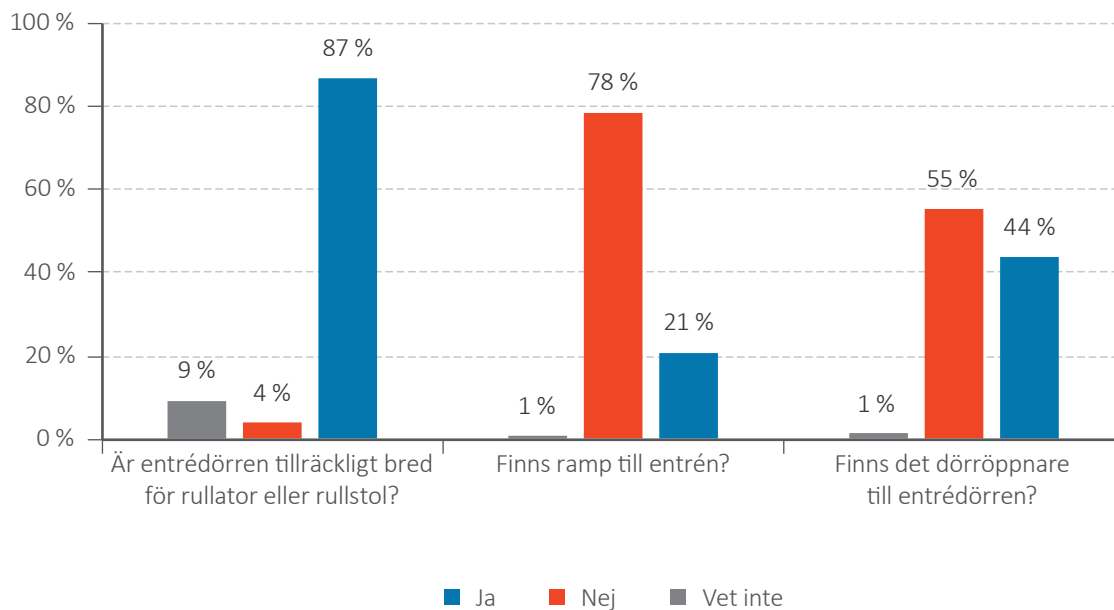
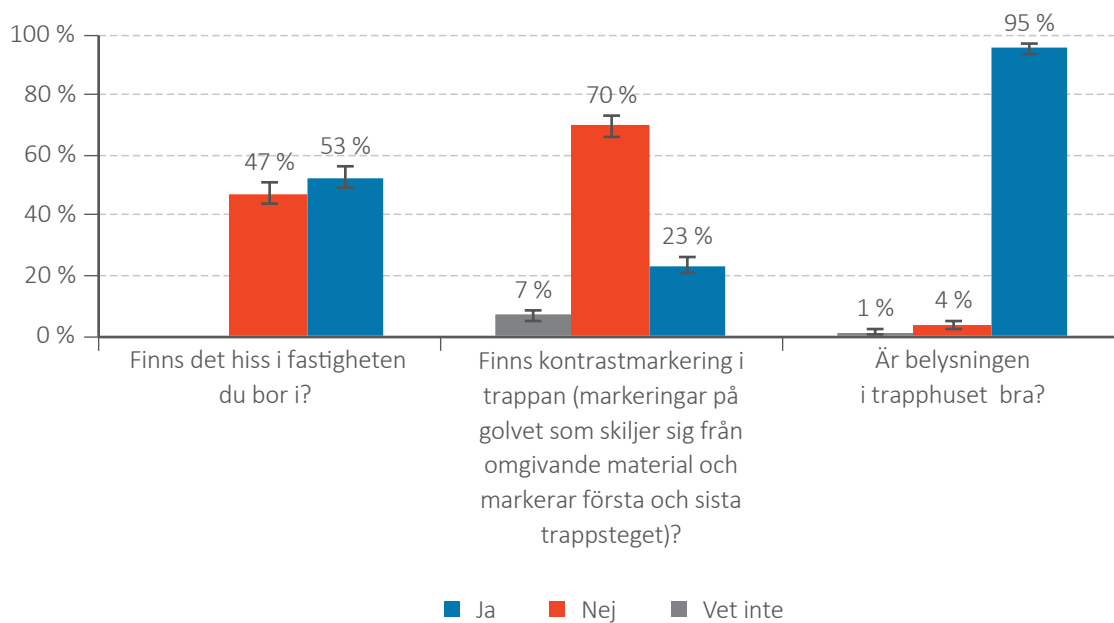
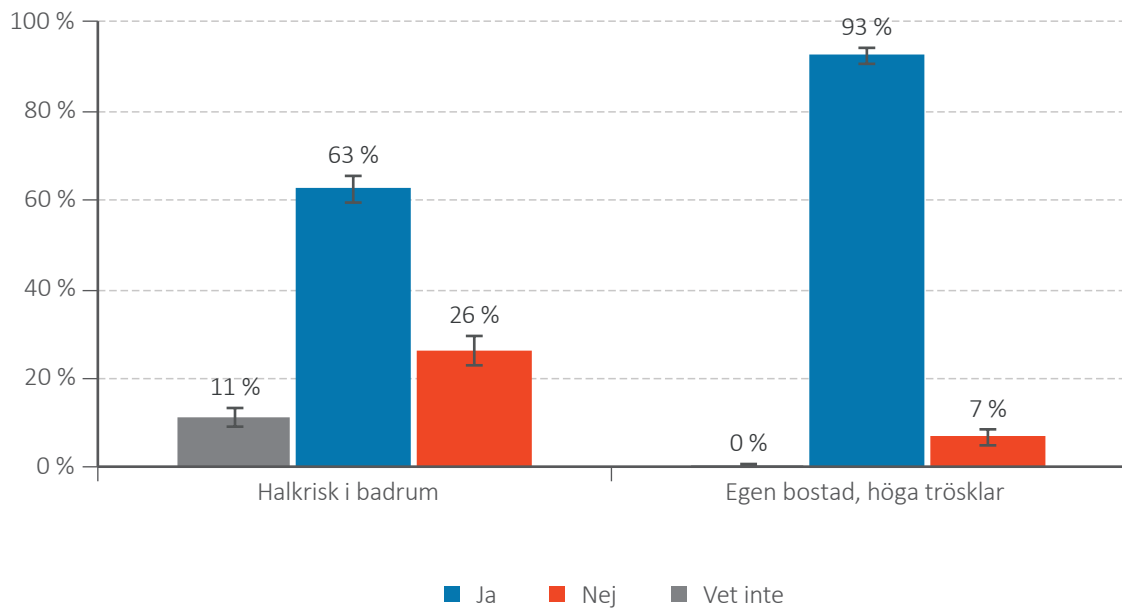

Diagram B3-4: Tillgänglighet i trapphuset

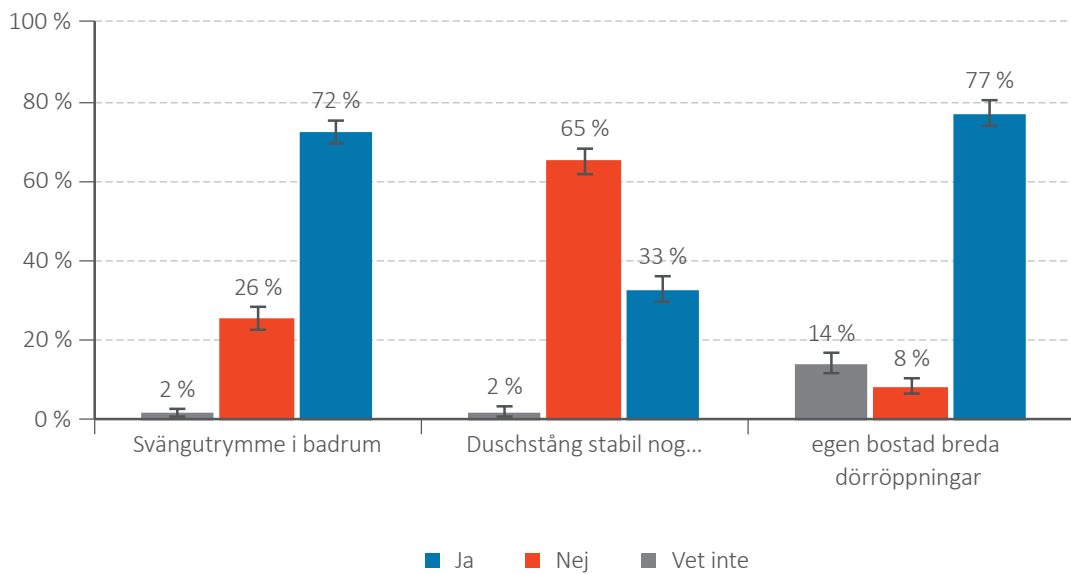

Bilaga 4. I bostaden

Diagram B4-1: Tillgänglighet i bostaden

Figur B4-2: Tillgänglighet i bostaden forts.

Övergripande planering

Besök: Stadshuset, Skolgatan 31A

Postadress: 901 80 Umeå

090-16 10 00

umea.kommun@umea.se

www.umea.se/kommun